



KATALOG ZNANJA

1. Ime modula

VAROVANJE ZDRAVJA IN OKOLJA (VZO)

2. Usmerjevalni cilji:

Dijak:

- razvija čut odgovornosti za lastno zdravje in zdravje drugih
- razvija odgovornost do oskrbovancev, varovancev in sodelavcev
- razvija zmožnosti za varovanje zdravja in okolja, zdravega načina življenja in preprečevanja okužb
- razvije osebno odgovornost pri ravnanju s kužninami in zna ravnati z njimi
- zaveda se pomena higijene ter reda v bolniških sobah in delovnih prostorih

3. Vsebinski sklopi:

1. higiena (HIG)
2. zdravstvena vzgoja (ZVZ)
3. zdrava prehrana (ZPR)
4. varnost in zdravje pri delu (VZD)

1. Vsebinski sklop: HIGIENA (HIG)

Poklicne kompetence

	<ul style="list-style-type: none">- Poznavanje temeljev higijene in mikrobiologije- Poznavanje, razumevanje in preprečevanje prenosa in širjenja infekcij- Pozna in razume delovanje imunskega sistema ter z njim povezane bolezni- Varovanje zdravja in okolja
--	--

Operativni cilji

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
Dijak: <ul style="list-style-type: none">• Pozna pojem higiena, mikrobiologija	Dijak:



<p>Skupine mikroorganizmov in njihove značilnosti</p> <ul style="list-style-type: none">• pojasni način življenja patogenih mikroorganizmov• opiše zgradbo prokariontskih in evkariontskih celic• našteje skupine prokariontskih in evkariontskih mikroorganizmov• pojasni zgradbo, razmnoževanje ter načine prenosa virusov, bakterij, gliv• opiše lastnosti bakterij in pogoje, ki so potrebni za njihovo rast• opiše osnovne značilnosti parazitskih živali• razloži razvojne cikle parazitskih živali in s tem povezane možnosti okužbe	<ul style="list-style-type: none">• primerja razvojne cikle različnih povzročiteljev bolezni• načrtuje odvzem, transport in dokumentiranje kužnega materiala
<p>Načini širjenja in preprečevanja okužb</p> <ul style="list-style-type: none">• opiše ukrepe pri delu v laboratoriju in bolnišnici in razume vzroke za nastanek bolnišnične okužbe• pojasni pojme infekcija, patogenost, virulenca• opiše načine širjenja ter možnosti prenosa mikroorganizmov• razloži ukrepe za preprečevanje in širjenje okužb• našteje, razlikuje, zbira ustrezna zaščitna sredstva in ukrepe za preprečevanje in širjenje infekcij• ozavešči pomen osebne higiene za ohranjanje in krepitev lastnega zdravja in zdravja drugih• loči vrste nevarnih odpadkov• pozna predpise, svoje pravice in odgovornosti v zvezi z varnim delom	<ul style="list-style-type: none">• pravilno uporablja zaščitna sredstva• odgovorno ravna z odpadki in kužninami• preprečuje nastanek in prenašanje infekcij• izvede ukrepe izolacije• ravna skladno s higienskimi standardi, predpisi in priporočili ustanove• deluje v skladu s trajnostnim razvojem (voda, zemlja, zrak)

<p>Naravna in pridobljena človekova odpornost proti mikroorganizmom</p> <ul style="list-style-type: none">• razlikuje in ugotovi značilnosti naravne in pridobljene človekove odpornosti• pojasni osnovne značilnosti antigenov in protiteles• opiše načine pridobljene imunosti	<ul style="list-style-type: none">• zaveda se pomena naravne odpornosti za zdravje in pomena cepljenja• pojasni povezavo antigen – protitelo• pozna različne skupine protiteles ter njihovo nalogo• razlikuje med preobčutljivostnimi reakcijami hitrega in počasnega tipa
---	---



<ul style="list-style-type: none">• opredeli protitelesni ter celični imunski odziv• pozna organe imunskega sistema• pozna preobčutljivostne reakcije• razloži vnetje• pozna nekatere bolezni imunskega sistema	<ul style="list-style-type: none">• zaveda se nevarnosti pojavljanja alergij
Preprečevanje rasti in uničevanje mikroorganizmov <ul style="list-style-type: none">• našteje različne metode čiščenja, razkuževanja, sterilizacije• našteje in opiše glavne skupine kemoterapevtikov• opiše delovanje kemoterapevtikov na mikroorganizme	<ul style="list-style-type: none">• izbere ustrezno metodo razkuževanja ali sterilizacije glede na material• izvede postopke čiščenja, razkuževanja, sterilizacije• odgovorno ravna s čistili, razkužili, opremo, pripomočki in aparaturami• skrbi za red in čistočo delovnih prostorov in bolniških sob• utemelji problem rezistence na antibiotike
Okužbe kože <ul style="list-style-type: none">• našteje najpogostejše bakterijske, virusne in glivične okužbe kože ter okužbe s parazitskimi živalmi• opiše način okužbe, preprečevanje prenosa okužbe, možnost mikrobiološkega dokazovanja bolezni	<ul style="list-style-type: none">• sklepa o pomenu zdrave kože• izvaja ukrepe za preprečevanje okužbe kože
Okužbe ran <ul style="list-style-type: none">• našteje najpogostejše povzročitelje okužb ran	<ul style="list-style-type: none">• izvaja ukrepe za preprečevanje okužbe ran

Okužbe dihal <ul style="list-style-type: none">• našteje najpogostejše bakterijske, virusne in glivične okužbe dihal ter okužbe s parazitskimi živalmi• opiše način okužbe, preprečevanje prenosa okužbe, glavne bolezenske oblike, možnost mikrobiološkega dokazovanja bolezni• razloži pravila za preprečevanje epidemije in pandemije	<ul style="list-style-type: none">• izvaja ukrepe za preprečevanje okužbe dihal
Okužbe prebavil <ul style="list-style-type: none">• našteje najpogostejše bakterijske, virusne in glivične okužbe prebavil ter okužbe s parazitskimi živalmi	<ul style="list-style-type: none">• izvaja ukrepe za preprečevanje okužbe prebavil• pojasni pomen higienske priprave hrane in zagotovitve zdrave pitne vode ter nadzora nad živili in vodo



<ul style="list-style-type: none">• opiše način okužbe, preprečevanje prenosa okužbe, glavne bolezenske oblike, možnost mikrobiološkega dokazovanja bolezni• opiše pomen normalne mikrobne populacije v prebavilih• našteje najpogostejše zastrupitve in okužbe z živili in vodo	
Okužbe sečil, rodil, spolovil ter spolno prenosljive bolezni <ul style="list-style-type: none">• našteje najpogostejše bakterijske, virusne in glivične okužbe sečil, rodil in spolovil ter okužbe s parazitskimi živalmi• opiše način okužbe, preprečevanje prenosa okužbe, glavne bolezenske oblike, možnost mikrobiološkega dokazovanja bolezni• opiše pomen normalne mikrobne populacije na področju spolovil	<ul style="list-style-type: none">• izvaja ukrepe za preprečevanje okužb sečil, rodil, spolovil
Okužbe osrednjega živčevja <ul style="list-style-type: none">• našteje najpogostejše bakterijske, virusne in prionske bolezni osrednjega živčevja• pozna način okužbe, preprečevanje prenosa okužbe, glavne bolezenske oblike, možnost mikrobiološkega dokazovanja bolezni	<ul style="list-style-type: none">• izvaja ukrepe za preprečevanje okužb osrednjega živčevja• utemelji zaščito pred meningoencefalitisom in pomen preventivnega cepljenja
Okužbe, ki jih prenašajo členonožci in zoonoze <ul style="list-style-type: none">• našteje najpomembnejše prenašalce povzročiteljev bolezni z živali na človeka• razloži kaj je zoonoza• navede glavne bolezenske oblike	<ul style="list-style-type: none">• izvaja ukrepe za preprečevanje okužb, ki jih prenašajo členonožci
Okužbe krvnega in limfnega obtoka <ul style="list-style-type: none">• našteje parazitske bolezni in njihove prenašalce s človeka na človeka• našteje virusne in bakterijske bolezni, ki prizadenejo krvni in limfni obtok• pozna način okužbe, preprečevanje prenosa okužbe, glavne bolezenske oblike, možnost mikrobiološkega dokazovanja bolezni	<ul style="list-style-type: none">• izvaja ukrepe za preprečevanje okužb krvnega in limfnega obtoka



2. Vsebinski sklop: ZDRAVSTVENA VZGOJA (ZVZ)

Poklicne kompetence

K1	Ravnanje v skladu z zdravim načinom življenja
K2	Ravnanje skladno z načeli ergonomije

Operativni cilji

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
<ul style="list-style-type: none">• pozna definicijo in pojem zdravja• pozna načela zdravega stila življenja• pozna varovalne dejavnike za ohranitev zdravja	
<ul style="list-style-type: none">• pozna aktivnosti za promocijo zdravja	
<ul style="list-style-type: none">• pozna načela zdravega stila življenja in varovalne dejavnike za ohranitev zdravja: telesna aktivnost, zdrava prehrana, življenje brez psihoaktivnih snovi, družina, obvladovanje stresa, reproduktivno zdravje, osebna higiena	<ul style="list-style-type: none">• informira o zdravem načinu življenja• vzpodbuja zdrav način življenja glede na starost in zdravstveno stanje• prepozna varovalne dejavnike v svojem okolju
<ul style="list-style-type: none">• pozna načela ergonomije	<ul style="list-style-type: none">• deluje skladno z načeli ergonomije

3. Vsebinski sklop: ZDRAVA PREHRANA (ZPR)

Poklicne kompetence

K1	Delovanje v skladu s pravili zdrave prehrane in prehranjevanja
----	--

Operativni cilji



INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
<ul style="list-style-type: none"> • pozna hranilne snovi in živila, njihov pomen v zdravi prehrani in posledice nepravilnega uživanja • pozna osnovna pravila shranjevanja in priprave živil • pozna HACCAP program 	
<p>pozna načela varne in zdrave hrane ter zdravega načina prehranjevanja razume pomen zdravega življenjskega sloga in vlogo prehrane v njem navede lahko prebavljiva živila in njihovo uporabnost</p> <p>našteje posledice motenega prehranjevanja zaradi nepravilnosti v prebavi, presnovi hrane in nezadostnega vnosa posameznih hranilnih snovi</p> <p>razlikuje alternativne načine prehranjevanja ter planiranje obrokov z načeli zdrave prehrane</p> <p>opiše prehrano različnih skupin prebivalstva: otroka, mladostnika, nosečnice, otročnice, starostnika</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sestavi jedilnik zdrave prehrane - kritično ocenjuje različne načine alternativnega prehranjevanja - načrtuje obroke za zdravo prehranjevanje starostnika upoštevajoč sodobna priporočila za prehrano

4. Vsebinski sklop: VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU (VZD)

Poklicne kompetence

K1	Delovanje v skladu s predpisi varnosti in zdravja pri delu
K2	Ravnanje v skladu z ekološkimi smernicami varovanja okolja

Operativni cilji

INFORMATIVNI CILJI	FORMATIVNI CILJI
<ul style="list-style-type: none"> • pozna svoje pravice in dolžnosti iz Zakona o varnosti in zdravju pri delu • pozna dejavnike tveganja za nastanek poškodb in bolezni • našteje vrste nevarnih snovi • opiše načine ravnanja z nevarnimi snovmi • pozna vzroke za nastanek požara in ukrepe za varnost stanovalcev • našteje in opiše vrste odpadkov 	<p>○)</p> <ul style="list-style-type: none"> - varuje lastno zdravje in zdravje drugih ter okolja v posebnih delovnih pogojih (transport, sevanja, operacijska soba) - varuje lastno zdravje, zdravje oskrbovancev, varovancev, in sodelavcev - opravlja dela v skladu s predpisi o varnosti in zdravju pri delu



	<ul style="list-style-type: none">- prepozna nevarnosti zase in za stanovalce v njihovem okolju, beleži neželene dogodke in poroča- izvaja ukrepe za preprečevanje nezgod- zna ravnati z nevarnimi snovmi, ločuje in transportira odpadke
--	---